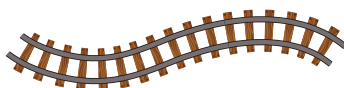

Євген Безус

ЗАЛІЗНИЧНІ КАЗОЧКИ

Дніпро · ЛІРА · 2021

УДК 821.161.2'06-34-93

Б 40

Безус Є. Ф.

Б 40 Залізничні казочки. Дніпро: ЛІРА, 2021. 32 с.; іл.

ISBN 978-966-981-486-9

Читаючи цю книжку, дітки мають можливість ознайомитися з неймовірними пригодами Дідуся-паротяга, електрички і тепловоза, а також зрозуміти, що гарні вчинки, взаємодопомога і дружба дають не тільки радість спілкування, а й відчуття любові до рідних, друзів і Батьківщини.

Рекомендується для читання діткам старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

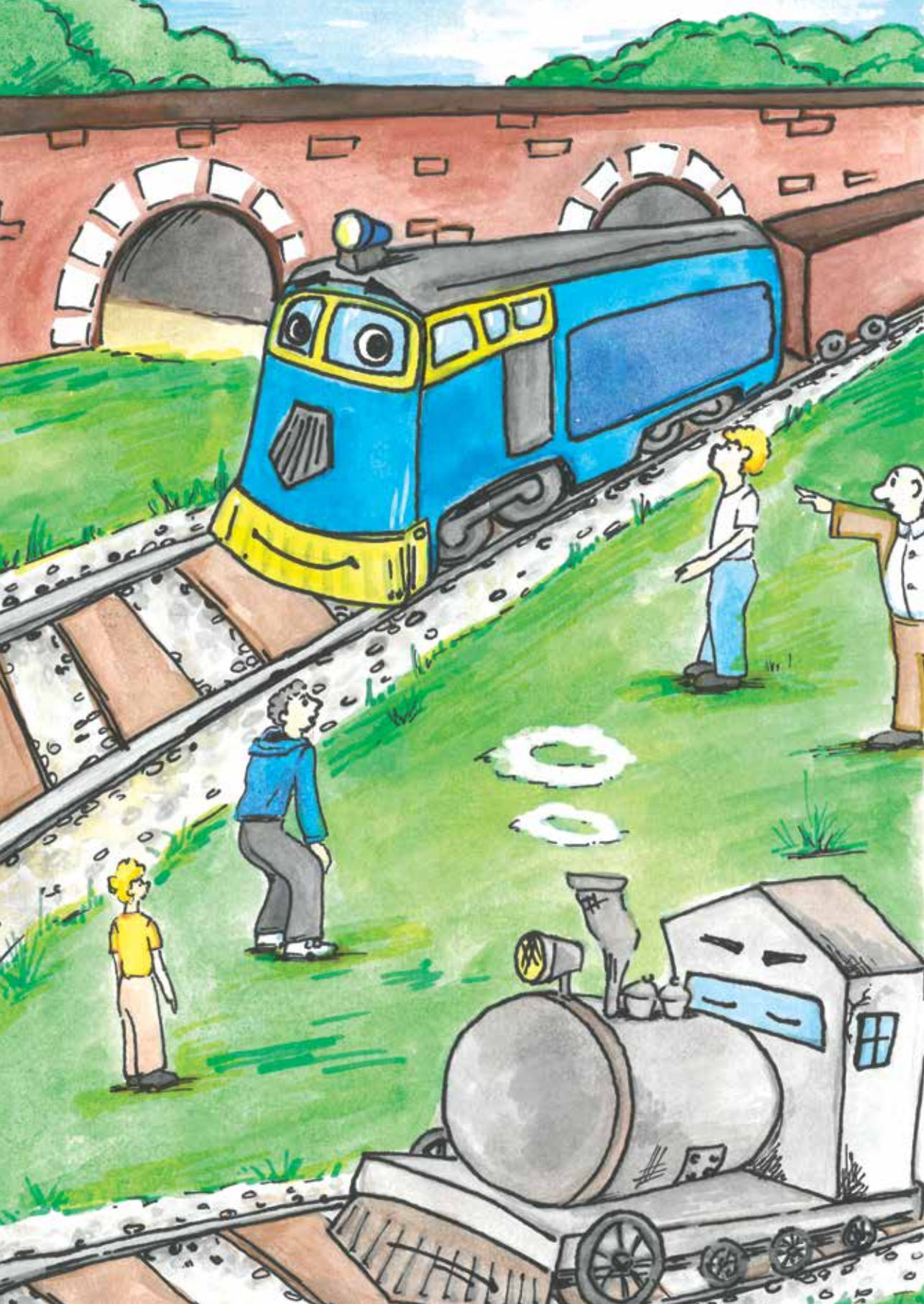
УДК 821.161.2'06-34-93

ISBN 978-966-981-486-9

© Безус Є. Ф., 2021

© ЛІРА, 2021

Щира вдячність
моєму синочку Олегу Безусу
за фінансову і моральну підтримку
в написанні і виданні цієї книжки

СОН ПАРОТЯГА

Вранішній, веселий сонячний промінь пробився крізь віконне скло, засяяв на дзеркальних боках новенького тепловоза, що тільки-но прибув у депо. Синя фарба лисніла на ньому, очі-фари мружилися від сонячного проміння і посилали сонячні зайчики в темні куточки депо та на інші тепловози.

У найтемнішому кутку дрімав старенький Дідусь-паротяг. Зрідка похрюпуючи та випускаючи клубки білого диму, згадував свою бойову юність. Колись він мандрував широкими просторами країни. Побував і у казахських степах, і в сибірській тайзі, й навіть на Далекому Сході – біля самісінького Тихого океану. Бачив він Чорне море. Балтійське – також. Кавказькі й Кримські гори вразили його своїми гарними краєвидами. Та й у Карпатах відлунювався його басовитий гудок.

Тягав паротяг вагони з вугіллям, лісом, рудою, цементом, зерном, а коли почалася війна, доставляв на фронт танки, літаки й гармати. Довелося йому возити на передову бійців, а звідти поранених у далекий тил.

Бомбили його ворожі літаки, вціляли у нього снаряди ворожих гармат. Усе ж, незважаючи на поранення, він продовжував виконувати бойові завдання. А потім його ремон-

тували, і паротяг знову рушав у далеку путь, невтомно долаючи кілометр за кілометром.

Отак, працюючи все своє життя, він постарів, механізми позношувалися. Тим часом на заміну стареньким паротягам прийшли могутні електровози й тепловози. Деякий час Дідусь-паротяг працював на залізничній станції, бо вже не міг долати великі відстані. Згодом його на цій роботі замінив новенький дизель. Залишився старенький без роботи і тепер день за днем самотньо куняв у темному куточку депо. Та наставав вечір і все навкруги заповнювалося електровозами, тепловозами і електричками, які поверталися на нічліг з далеких доріг. Вони розповідали, де їм довелося побувати, які цікаві пригоди з ними відбувалися, а Дідусь-паротяг тихенько зітхав у своєму кутку і трішки заздрих молодшим товаришам та інколи мріяв: «може, колись і я виїду за ворота депо, і помчусь рейками назустріч сонцю. Та куди там! Адже колеса стерлися, бак для води потріскався, дверці на кабіні іржаві. До того ж, зірвані з петель і хилитаються в різні боки. Ще й прожектор не працює. Така біда».

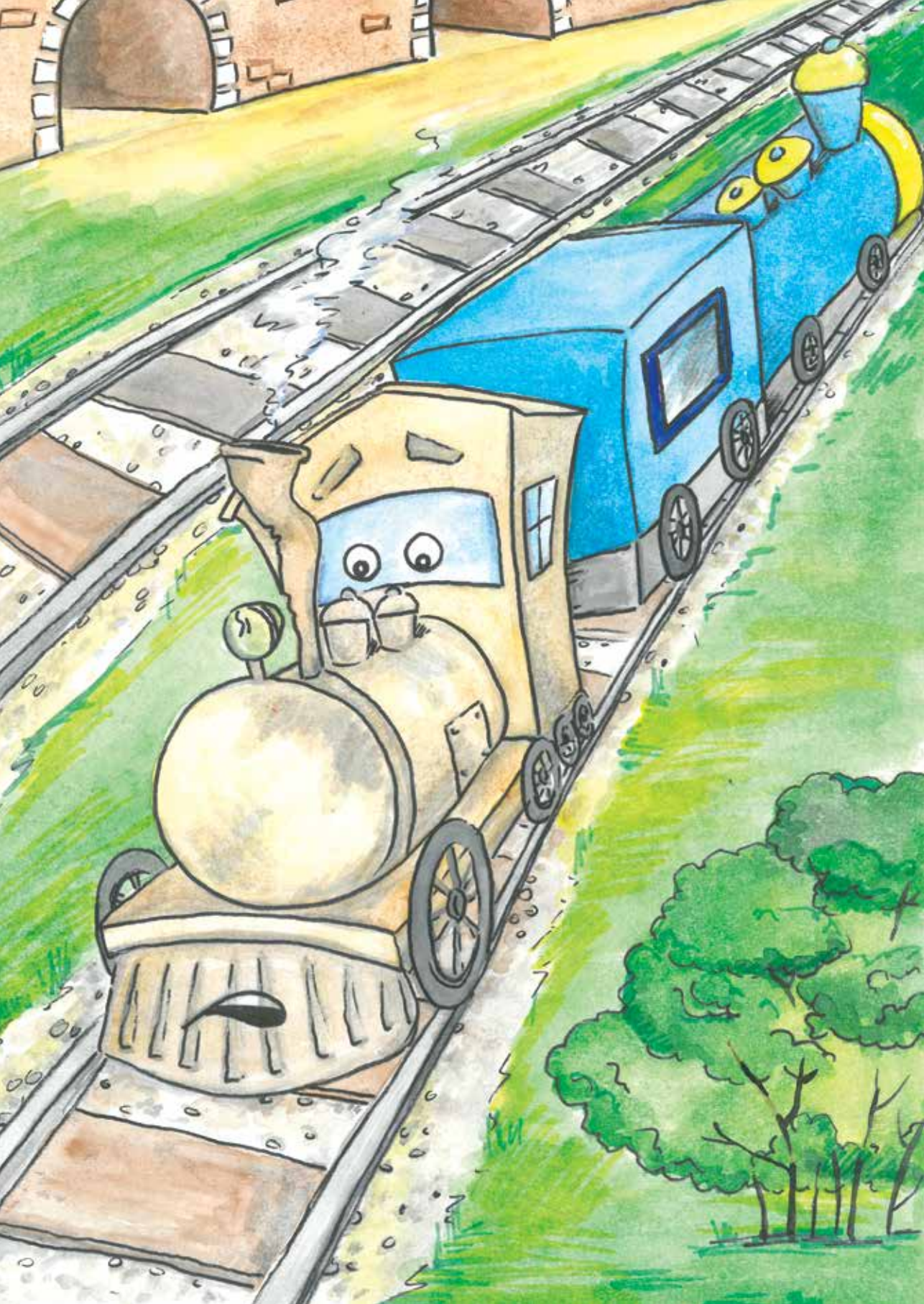
А вже й ніч накривала темним покривалом окіл. Тепловози й електрички стомлено засинали. Тільки Дідусь-паротяг не міг заснути, згадуючи свої молоді роки, краї, де він побував, та пригоди, що з ним траплялися.

ЗЛЯКАВСЯ ДАРЕМНО

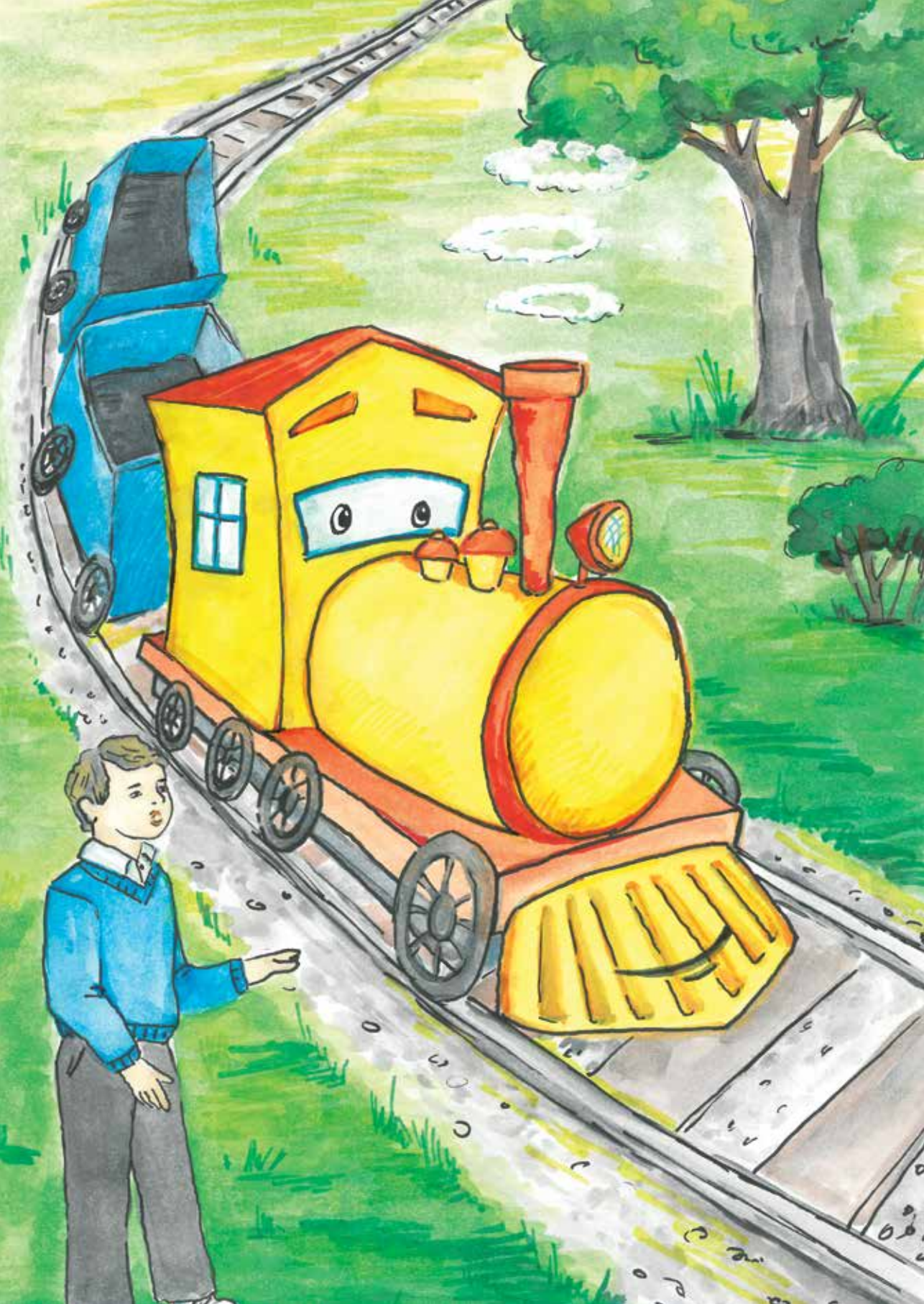
Та коли вчора надвечір у депо з'явився новенький, блискучий тепловоз, затьмаривши все навкруг, старенький зовсім зажурився.

Вранці тепловози й електрички розбіглися кожен за своїм маршрутом, а новенький тепловоз зачепив Дідуся-паротяга і потягнув його рейками за ворота депо. Той злякався й подумав: «Ось це вже, напевне, моя остання дорога. Відвезуть мене на кладовище старих непотрібних механізмів, а там – робітники вогняними ножами поріжуть на шматки й відправлять на завод, де мої нещасні пошматовані агрегати й вузли вкинуть у вогняну піч і я перетворюся на шматок нековирного металу».

Та не так сталося, як гадалося. Дідуся притягли в цех, а там робітники розібрали всі його механізми до останньої деталі. Зношені й поламані частини замінили на нові. Потім ще й пофарбували його та навіть вкрили лаком. На додачу причепили нові фари, налили в бак води, засипали вугілля, розпалили топку і він, вдихнувши на повні легені повітря та випустивши клубки пари, здригнувся, басовито загудів і зрушив з місця. Бадьоро покотив Дідусь-паротяг рейками – на виставку, де вже знаходилося багато його знайомих. Тут

були старенькі, але добре почищені, пофарбовані й нікельовані, аж лискучі велосипеди і мотоцикли. Ще й декілька автомобілів. Був навіть літак. І всі вони були в робочому стані. Тож відвідувачі виставки, дорослі й малі, приходили сюди майже щодня. Хто на чому хотів, той на тому й катався. Лише на паротязі ніхто не їздив. Боялися, чи що? Дідусь-паротяг навіть засумував трішки.

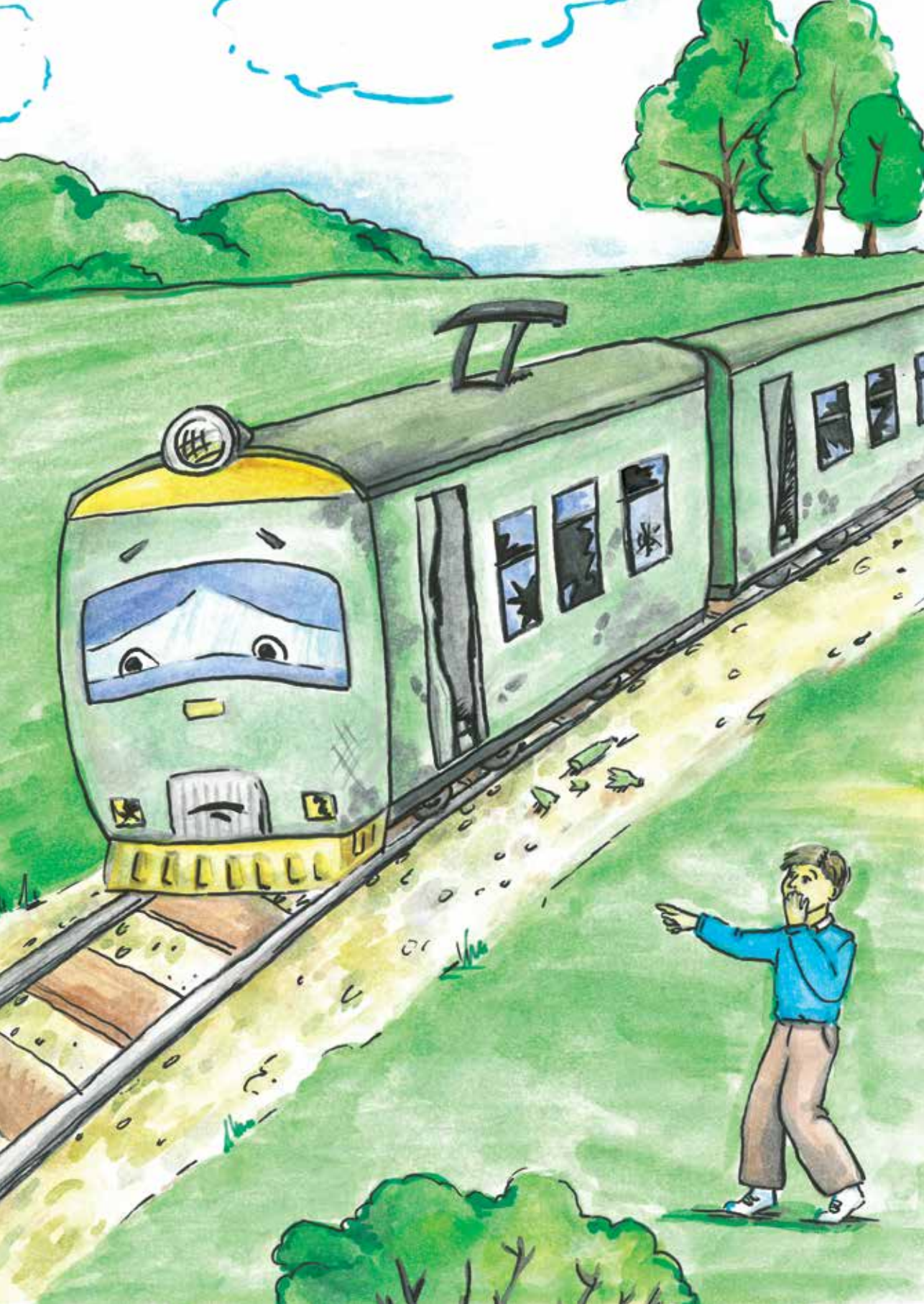

ДО ДИТЯЧОГО САДОЧКА

Та ось одного дня на виставку прийшли татусь Олег, матуся Поля з двома синочками – Артемком і Микиткою. Артемко відразу сів за кермо величезного броньованого автомобіля й став кататися. Микитка ж піднявся сходами на паротяг, накладав у топку вугілля, подав у систему повітря, потягнув важелі, включив сирену і паротяг, басовито гукнувши, покотив рейками.

Дідусь-паротяг і хлопчик Микитка каталися аж до самісінького вечора, а наступного дня зранку хлопчик знову прийшов до Дідуся-паротяга. І знову вони каталися, аж допоки не стемніло. Так продовжувалося щодня – майже всеньке літо.

Дідусь-паротяг і Микитка так здружилися, ще вже не могли прожити один без одного навіть кілька годин. Довелося татусю Олегу прокласти рейки від виставки до дитячого садочка, куди з осені пішов Микитка. І тепер Дідусь-паротяг і хлопчик Микитка катають усіх діток, котрі ходять до дитячого садочка.

РЯТУЄМО ЕЛЕКТРИЧКУ

Якось весняним сонячним ранком, коли Дідусь-паротяг з хлопчиком Микиткою вирушали з виставки до дитячого садочка катати діток, вони побачили біля воріт електричку. О, як їх вразив її жалюгідний вигляд: фарба облізла, боки погнуті, вікна вибиті, а двері взагалі відсутні. Коли ж хлопець зайшов до салона, то аж остовпів. Сидіння понівечені, а у підлозі з'явили великі дірки. Навкруги ж валялися розбиті пляшки.

Електричка гірко заплакала й повідала жахливу історію: «Надвечір, коли я після важкого трудового дня повернулася в депо, мені не було місця. Довелося заночувати надворі. І ось п'яні молодики виламали двері й увалилися до салона. Стали пити горілку, запивали пивом, страшенно лаялись і ламали все, що потрапляло під руку.

Порожніми скляними пляшками повибивали вікна. Виламаними дверима били все навколо. Потім повалилися на понівечену підлогу й поснули.

Всеньку ніч я гірко стогнала від такої наруги, а вранці вирішила втікати. Добре було хоч те, що волоцюги не дісталися до електродвигунів. І ось, коли я вже збиралася помчатися світ за очі, згадала, як одна бабуся розповідала

своєму онуку, що є у великому місті виставка. Там живе Дідусь-паротяг. Разом з хлопчиком Микиткою вони катають усіх охочих діточок.

Тож і подумала, що може вони зарадять моему горю. А в цей час проснулися п'яні хулігани. Тільки-но я стала набирати хід, як вони з переляку кинулися виплигувати на ходу. Аж тут їх побачили поліціанти й усіх арештували. А я оце до вас. Прихистіть, будь ласка, мене бідолашну! Дуже прошу! Бо тих розбишак завтра випустять на волю й вони знову будуть мене мучити».

Дідусь-паротяг і хлопчик Микитка вислухали оповідку про страшну пригоду й вирішили допомогти електричці. Разом поїхали у той цех, де ремонтували Дідуся-паротяга і попросили робітників, щоб вони полагодили бідолашну електричку. Татусь Олег допоміг придбати матеріали. Дідусь-паротяг і хлопчик майже щодня їздили у цех і також долучалися до ремонту. Інколи й брат Артемко після закінчення занять в школі приходив на поміч.

І ось настав день, коли електричка з новенькими дверима, зашкеленими вікнами й зручними сидіннями, сяючи блакитним і жовтим кольорами, виїхала за ворота цеху. Зустрічали її Дідусь-паротяг і хлопчик Микитка. А ще й ледь не всі дітлахи міста.

Дітки повсідалися в електричці на новенькі м'які сидіння. Дідусь-паротяг басовито

загудів. Електричка посигналила у відповідь. А далі, перегукуючись між собою, вони покотили рейками до дитсадка.

Відтоді кожного дня Дідусь-паротяг з Микиткою та електричка катали діточок з дитсадка на виставку, а з виставки назад.

ІЛЛЮШКА

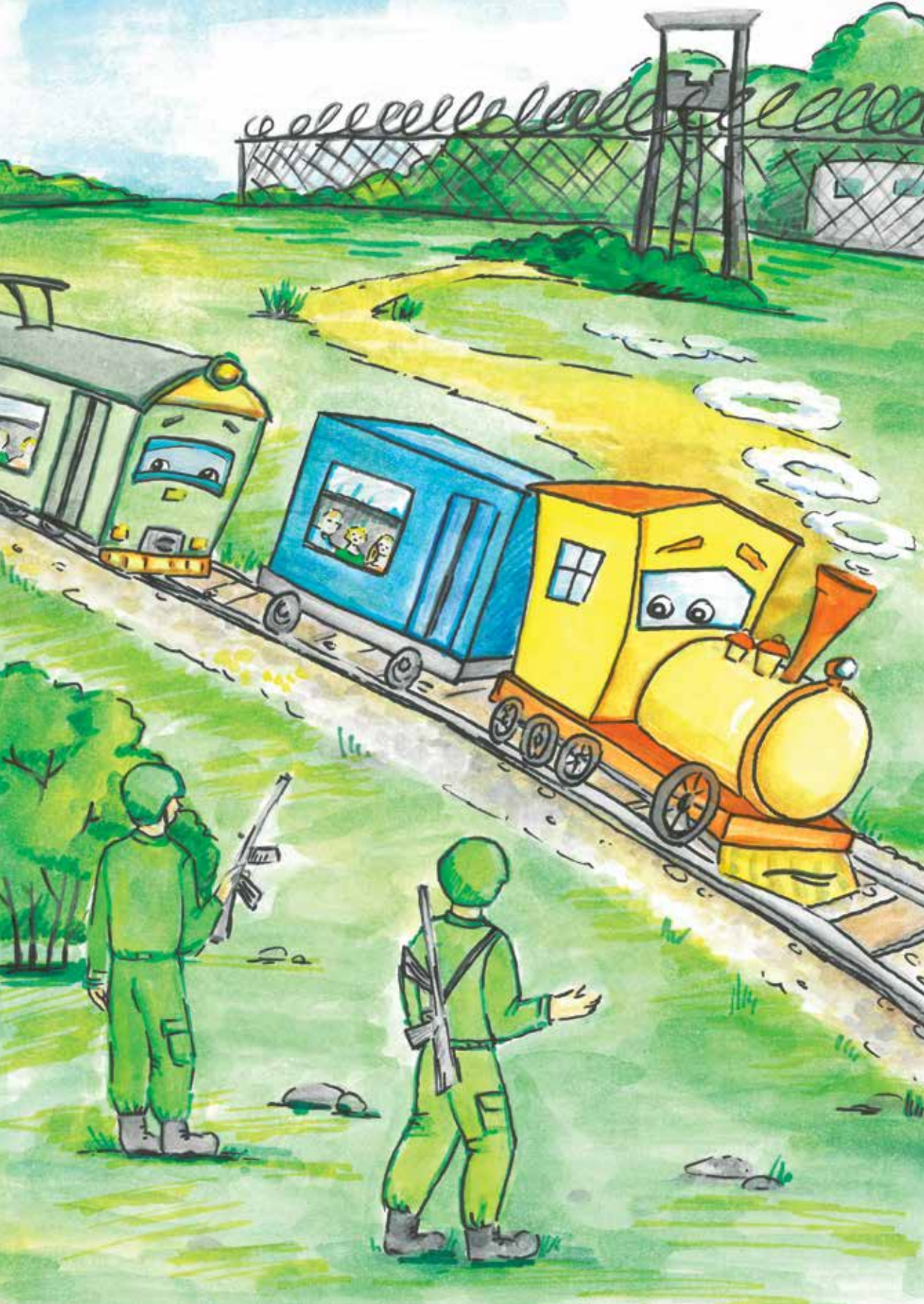
Якось надвечір Микитка, повернувшись із дитсадка, побачив на руках у матері Полі маленького хлопчика. Це був його братик Іллюшка. Микитка дуже зрадів. Тепер у нього, окрім тата, мами та старшого братика Артемка, з'явився ще й меншенький братик.

Коли Іллюша підріс, Микитка взяв його із собою до дитсадка, і вони разом з іншими дітьми увесь день каталися на електричці.

Надзвичайно швидко минули літо й осінь. Уже й зима прилетіла із сніговими віхолами та морозами. Дідусь-паротяг і хлопчик Микитка, а з ними й електричка возили діток в ліс кататися на лижах. Інколи завертали на стадіон, де була ковзанка.

Усім було дуже весело, та найбільше, мабуть, утішалися Дідусь-паровоз і електричка. Усе ж таки, як добре бути корисними людям, а особливо діткам. За зимою й весна завітала у місто. Ось уже й красне літечко на порозі...

І настав такий день, коли хлопчик Микитка в кабіні паротяга, а дітки разом зі своїми вихователями з дитсадка в електричці рушили в далеку путь. З ними були татусь Олег, матуся Поля та їхній старший синок-школяр Артемко. Ще й Іллюшку, якому виповнився тільки один рік, взяли з собою.

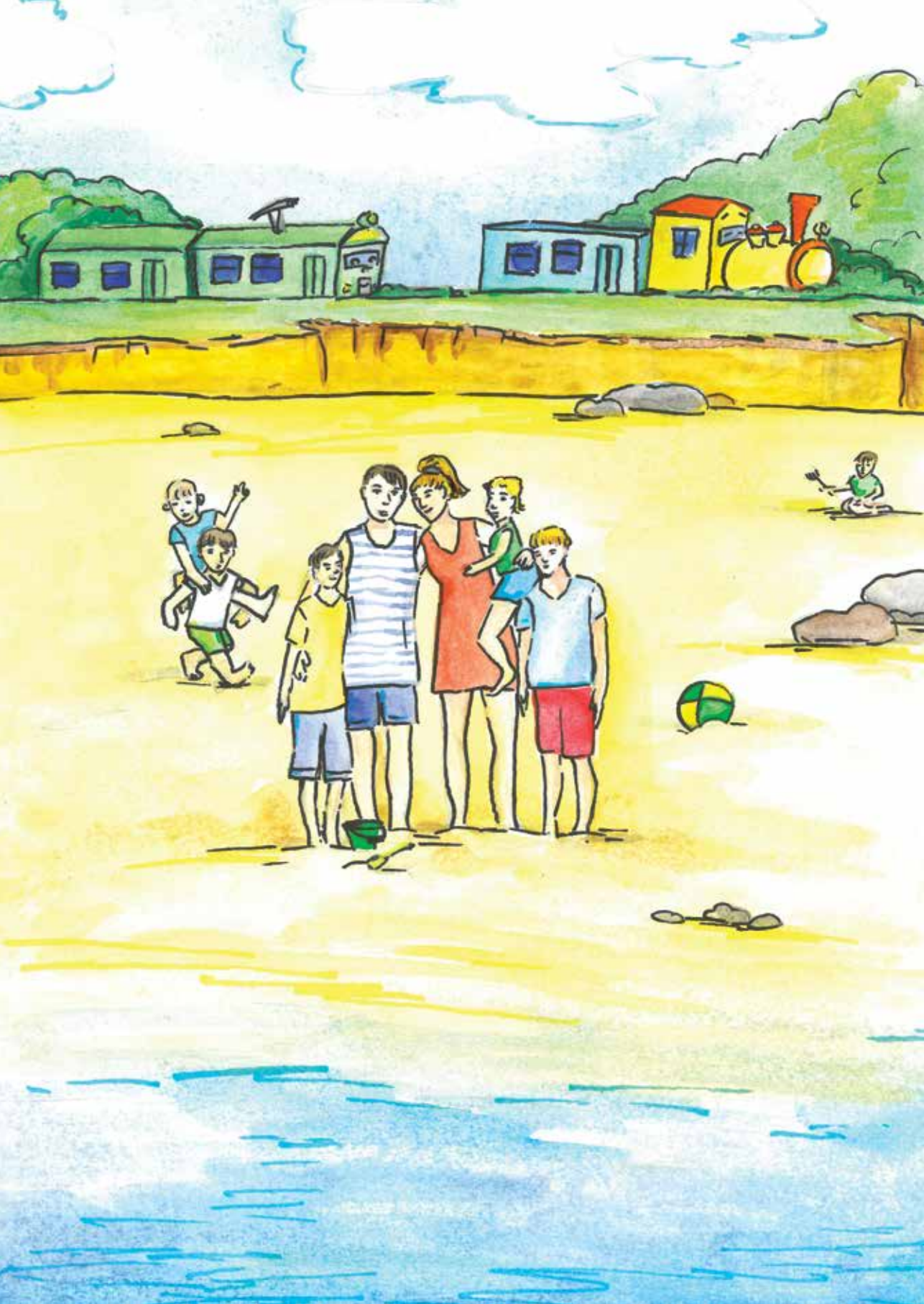
ЗЕЛЕНІ ЧОЛОВІЧКИ

Великим мостом, що з'єднував два береги могутнього Дніпра-Славутича, а потім широким степом – з веселими піснями вся компанія поїхала до Чорного моря. Попереду – Дідусь-паротяг з хлопчиком Микиткою, а позаду – електричка з дітками.

Проте до моря вони не доїхали: зелені чоловічки з автоматами, котрих прислав злий карлик Вавапут, перегородили їм шлях. Ті чоловічки були схожі на бридких жаб. Ось тільки в жаб очі великі, а в цих вузенькі й злі. І не пустили вони діток до знаменитого на увесь світ дитячого табору «Артек». Зажурилися дітки, бо не пощастило їм побачити «Ведмідь-гору». Не вдалося поплавати в морі.

«Не будемо сумувати! Я знаю, що робити! Їдемо до Одеси! Я вже там бував і мені дуже сподобалося! – вигукнув Микитка і додав: – А тим часом наші воїни поборють всіх зелених чоловічків, і ми зможемо бувати там, де захочемо».

Радісна ватага помчалася в напрямку Одеси.

ОДЕСА-ПЕРЛИНА

Ось уже й місто можна побачити. І Аркадію, і Ланжерон, і Пересип. Ще й величний морський порт.

Понад тиждень дітки разом з вихователями, татусем Олегом і матусею Полею, купалися в Чорному морі та засмагали на пляжах Одеси. Ще й Дерibasівською погуляли. Дідусь-паротяг і електричка відпочивали та втішалися з того, що змогли подарувати діткам радісні дні.

Та настав час повертатися додому. І знову попереду їхав Дідусь-паротяг з хлопчиком Микиткою, а позаду – електричка з дітками і вихователями. Під час подорожі усі співали веселих пісень, а коли приїхали до рідного міста, з радістю обійняли своїх матусь, татусів, бабусь та дідусів, сестричок і братиків, які з нетерпінням чекали на зустріч з ними.

Після повернення додому Дідусь-паротяг і хлопчик Микитка разом з їх подружкою-електричкою катали й далі діток із дитячого садочка на виставку.

І від того всім було приємно і радісно.

ПОРЯТУНОК НЕ ЗАБАРИВСЯ

Одного весняного сонячного ранку, коли Дідусь-паротяг і електричка ще тільки збиралися катати діточок, вони почули якісь вибухи, гуркіт і далекий тривожний переривчатий гудок. Він то наростав, намагаючись гуркнути басом, то спадав до легенького писку, перетворюючись на шипіння. Потім знову наростав, але так і не перетворювався, як колись, у могутній переможний бас. Разом із тим вибухи посилилися. Над небокраєм, що донедавна був прозоро-блакитним, попливли чорні хмари.

– І що б то могло статися? – запитливо промовив Дідусь-паротяг?

– Я зараз швиденько збігаю і взнаю! – мовила прудка електричка. – За деяким часом вона повернулася і схвильовано та дещо злякано вигукувала: – Потрібно рятувати! Потрібно рятувати!

– Де й що?! – спантеличено відгукнувся Дідусь-паротяг.

– Там! Далеченько! Ми там потрібні! Рухаймо негайно! – знову викрикнула електричка і, набираючи швидкість, помчалася у напрямку чорних хмар і вибухів.

Дідусь-паротяг, дещо спантеличений, почухав за нею.

Раптом перед їхніми очима відкрилося страшне видиво. Те видиво так вразило їх, що вони на мить навіть заціпеніли.

Серед задимленого з глибокими вирвами поля, подовбаного ворожими ракетами і снарядами, виднілася величезна купа закіптюженого металу схожа на примару. Тремтячи останками механізмів вона намагалася зрушити з місця. У цій жалюгідній примарі ледь-ледь можна було впізнати обриси колись могутнього красеня тепловоза. Там, де була кабіна машиністів зяяла величезна діра. Через наскрізні отвори з рваними краями з обох боків тепловоза виднілися пошматовані внутрощі механізмів.

– Що ж це з тобою сталося?! – запитав ошелешений Дідусь-паротяг, ледь впізнавши, колишнього красеня тепловоза, що декілька років тому прибув до них у депо.

– Ой біда та ще й велика сталася, – ледь прохрипів у відповідь тепловоз.

– Розкажи нам, може, ми тобі допоможемо! – відгукнулася електричка.

– Доправляв я вагони з обладнанням для добування вугілля на шахтах Донбасу. Аж раптом по мені вдарила ракета. А потім ще й мінами та снарядами накрило. Навкруги все рвалося й горіло. Пошматувало мене добряче. Ще й на додачу пробило бак з паливом. Запалало навкруги так, що я вже по-

думав: «Згорю я отут і лише купка попелу залишиться».

– Ой леле! – злякано прошепотів дідусь і запитав: – Звідкіль же ця напасть взялася?

– То зелені чоловічки, що прибули з Криму на Донбас, озброєні новітньою зброєю, обстріляли нас. Багато вагонів розбито вщент. Машиніст і його помічник загинули. Та нагодилися наші вояки. Загасили полум'я. А тоді мене й ті декілька вагонів, що вціліли, за допомогою маневрового локомотива витягли на більш-менш безпечну відстань, а самі рушили туди, звідки стріляв ворог.

Раптом у повітрі щось загуркотіло і на невеликій відстані від електрички гримнув вибух.

– Негайно чіпляймо тепловоза і тікаймо звідси! Це зелені чоловічки направили на нас ракету! Вони можуть іще запустити! – вигукнув Дідусь-паротяг.

За декілька хвилин рятувальники помчалися подалі від страшного місця, тягнучи за собою зраненого тепловоза й вцілілі вагони.

Ось уже й виставка. Всі дітки були вражені страхітливим виглядом ще донедавна красеня-тепловоза

Не гаючись, Микитка й Іллюша зателефонували татусеві Олегу. Той, відклавши свої справи, примчався на виставку, а тоді до майстерні. Там швиденько домовився, що ро-

бітники у вільний від роботи час відремонтують зраненого тепловоза. Потім повідомив радісну новину дітлахам. А вони разом з Дідусем-паротягом та електричкою підчепили постраждалого й потягли його до своїх знайомих працівників майстерні.

За декілька тижнів дружними зусиллями тепловоз майже повністю відновили. Усе ж він був не в силі тягати важкі вагони. Тож рятувальники прийняли його до своєї дружної сім'ї.

І нині Дідусь-паротяг, електричка й тепловоз катають дітей на виставці. А ще мріють, що наші воїни переможуть зелених чоловічків. Звільнять не тільки Донбас а й Крим. І тоді вони разом із дітками будуть мчати широкими просторами України. І не тільки від Дніпра і, аж до самісіньких Карпат, даруючи малечі яскраві враження від рідної української природи і величних Карпатських гір. А ще й зможуть побувати в Криму та відвідати славний табір Артек.

А ми будемо радіти за них та мріяти, що може, й нам колись пощастить здійснити далеку подорож разом із Дідусем-паротягом, електричкою й тепловозом та їхніми юними друзями з виставки.

ПІСЛЯМОВА

Як онучок сподвигнув дідуса на написання казки

Коли моему онучкові Микитці виповнилося три роки, йому на день народження подарували іграшкову залізницю. Спочатку він захоплено грався нею, управляючи вагончиками, а затим заявив: «Хочу побачити справжнього електровоза!»

Могутній локомотив, що тягнув за собою понад п'ятдесят вагонів, так його вразив, що хлопчині захотілося покататися на ньому. Але ж це було неможливо! Тож зійшлися на електриці. Бувало так, що татусь привозив хлопчика на залізничну станцію Кам'янське і онук з дідом їхали до станції Запоріжжя-Кам'янське. Там вони виходили з вагона, сідали у трамвайчик і поверталися додому.

А бувало й так, що поки Мититка й дідусь їхали електричкою, татусь Олег уже чекав їх на вокзалі. Хлопчик був у захваті від катання в електриці.

А десь за півроку він став розпитувати, як називаються механізми й прилади електровозів, тепловозів і вагонів та й взагалі все їхнє начиння, а до того ж, ще яке їхнє застосування. І так задурих голову дідові, що той не знав що й робити.

Ось тоді дідусь Женя пожалкував, що у свій час не повернувся після служби в армії на навчання до інституту інженерів залізничного транспорту, в якому до призову навчався на другому курсі, а попхався до університету вивчати радіоелектроніку.

Усе ж ситуацію з пробілами в знаннях залізничного транспорту треба було якось виправляти.

Інтернет на той час ще не набув нинішнього розмаху, і дідусь подався на розшуки літератури, де в популярній формі були б викладені основні постулати науки про залізничний транспорт. Не допомогли, ані бібліотеки, ані так званий «Петровський книжковий ринок» у Києві.

Почухав дідусь лисину, сів за комп'ютер і написав казочку «Про дідуся-паротяга і хлопчика Микитку». Онучку сподобалося й він став вимагати продовження.

А в цей час казочку опублікували в обласній газеті «Зоря». З часом вона потрапила до електронного збірника «Дерево казок», 36 випуск. До того ж, завдяки працівникам

Дніпропетровської обласної бібліотеки для дітей Л. В. Тараненко, О. Б. Буц, О. Л. Орловій, А. О. Хворостяній і О. І. Шарабурі, автора цієї казочки внесли до «Вікіпедії», ще й назвали «українським дитячим письменником». Чи відповідає таке звання дійсності, чи ні – мені невідомо, але високе визнання збурило до продовження. Тож і написав казочку «Як дідусь-паротяга і онучок Микитка рятували електричку». Звичайно ж і побажання онука вплинуло. Усе ж автор на цьому не зупинився і додав розділ про тепловоза.

Також автору дуже приємно, що Анастасія Світлична, бібліотекарка Дніпропетровської обласної бібліотеки для дітей не тільки озвучила казочку «Про дідуся-паровоза», а й оздобила її світлинами. Як на мене вийшло дуже гарно. І це можна побачити й почути в «Ютуб».

Євген Безус,
член Національної спілки письменників України,
автор семи книжок, лауреат трьох
літературних премій

ЗМІСТ

Сон паротяга

5

Злякався даремно

7

До дитячого садочка

11

Рятуємо електричку

12

Іллюшка

17

Зелені чоловічки

19

Одеса-перлина

21

Порятунок не забарився

23

Післямова

27

Літературно-художнє видання

Безус Євген Федорович

ЗАЛІЗНИЧНІ КАЗОЧКИ

Коректор Людмила Омельченко

Художник Ольга Домашева

Дизайнер Олександра Нечай

ЛІРА

ВИДАВНИЦТВО
ДРУКАРНЯ

— ДНІПРО —

Підписано до друку 07.09.2021. Замовлення № 132.
Формат 70x100/16. Папір G-print. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 2,6. Наклад 400 прим.

Видавництво та друкарня ПП «Ліра ЛТД».
Вул. Наукова, 5, м. Дніпро, 49107.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів
та розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 6042 від 26.02.2018.

dnipro.lira@gmail.com | +38 (067) 561-57-05 | lira.dp.ua